

Samenvatting

De AWTI geeft in dit advies een antwoord op de vraag: “*Hoe kunnen mkb en hogescholen betere kennispartners voor elkaar zijn?*”. Dit advies is gevraagd in het kader van de nieuwe Strategische Agenda Hoger Onderwijs die het kabinet medio 2015 uitbrengt.

De meeste mkb-ondernemingen hebben geen of een beperkte capaciteit om zelf nieuwe kennis te ontwikkelen en zijn hiervoor dus aangewezen op externe kennispartners, waaronder publieke kennisinstellingen (universiteiten, hogescholen en onderzoeksorganisaties zoals de TO2-instituten). Hogescholen worden steeds belangrijker als kennispartner voor het mkb. Onderzoek behoort – sinds de invoering van de lectoraten bijna vijftien jaar geleden – tot de kerntaken van hogescholen. Het onderzoek dat hogescholen doen past goed bij de behoefte van mkb-ondernemingen: het is kortdurend, multidisciplinair en praktisch. Andersom wordt het mkb ook belangrijker voor hogescholen. Hogescholen leiden immers op voor een beroepspraktijk die steeds sneller verandert, mede als gevolg van nieuwe technologische ontwikkelingen. Kenniscirculatie met het bedrijfsleven is noodzakelijk om het onderwijscurriculum actueel te houden en de aansluiting op de arbeidsmarkt te optimaliseren. Een goede kennisrelatie tussen mkb en hogescholen kan een belangrijke impuls zijn voor regionale groei en werkgelegenheid.

Op drie punten kan de kennisrelatie tussen mkb en hogescholen verbeterd worden:

▶ *De vraagarticulatie vanuit mkb-ondernemingen:*

De vertaalslag van een praktijkprobleem naar een onderzoeksvraag die geschikt is voor een hogeschool blijkt lastig. Van hogescholen kan niet verwacht worden dat alleen zij verantwoordelijk zijn voor een goede vraagarticulatie. Mkb-ondernemingen zijn zelf ook verantwoordelijk. Een proactieve houding van het mkb richting hogescholen leidt tot betere onderzoeksvragen, maar ook tot beter onderwijs en daarmee betere toekomstige medewerkers.

▶ *De interne organisatie van hogescholen:*

Het uitvoeren van onderzoek behoort inmiddels tot de kerntaken van hogescholen, maar het is voor hen lastig om dit te organiseren. Gebrek aan tijd en flexibiliteit maakt het moeilijk om aan te sluiten op de werkwijze van mkb'ers. Daarnaast vragen mkb-ondernemingen aan hogescholen om actiever te sturen op de toewijzing van stagiaires (of multidisciplinaire teams) aan bedrijven.

▶ *De samenwerking tussen publieke kennisinstellingen:*

Hogescholen zijn niet de enige publieke kennispartner voor mkb-ondernemingen. Soms worden kennisvragen van mkb'ers idealiter beantwoord door een combinatie van verschillende publieke kennisinstellingen. Dit komt echter nog onvoldoende van de grond, onder meer vanwege onbekendheid bij bijvoorbeeld universiteiten met het onderzoek op hogescholen en het ontbreken van prikkels voor samenwerking.

De raad geeft de volgende aanbevelingen om de kennisrelatie tussen mkb en hogescholen te verbeteren:

1. Faciliteer vraagarticulatie van het mkb

Mkb-ondernemingen moeten meer verantwoordelijkheid nemen om individueel of gezamenlijk hun kennisbehoefte te articuleren richting de publieke kennisinstellingen. Omdat dit lastig en tijdrovend is, en er voldoende onderling vertrouwen moet zijn om kennisvragen te delen, is het nodig dat mkb-ondernemingen hierin 'ontzorgd' en ondersteund worden. Deze aanbeveling kan als volgt ingevuld worden:

- ▶ (Her)introduceer instrumentarium om consortia van mkb-ondernemingen te ondersteunen in het formuleren van kennisvragen;
- ▶ Zorg dat brancheorganisaties een belangrijke rol kunnen spelen;
- ▶ Zorg dat mkb en hogescholen aangesloten zijn bij de topsectoren en meepraten over de totstandkoming van de nieuwe innovatiecontracten.

2. Stimuleer aanpassing van de interne organisatie van hogescholen

Als hogescholen hun volledige potentie als kennispartner voor het mkb willen benutten, zal de interne organisatie van hogescholen hiervoor aangepast moeten worden. Het is essentieel hogescholen over voldoende middelen voor praktijkgericht onderzoek beschikken om dit te realiseren. Deze aanbeveling kan als volgt invulling krijgen:

- ▶ Hogescholen kunnen gericht studenten uit verschillende opleidingen bij één bedrijf plaatsen, om zodoende een multidisciplinair team te creëren;
- ▶ Onderzoek of hogescholen op regionaal niveau 'ontzorgd' kunnen worden bij de financiële en juridische afhandeling van samenwerkingsovereenkomsten;
- ▶ Stimuleer docentstages of detacheringen van docenten richting het bedrijfsleven.

3. Bevorder samenwerking tussen publieke kennisinstellingen

Om te zorgen dat mkb-ondernemingen de meest geschikte kennispartner vinden, moeten de publieke kennisinstellingen elkaar waar nodig weten te vinden en elkaars toegevoegde waarde goed op het netvlies hebben. Dit kan als volgt:

- ▶ Introduceer een prikkel voor hogescholen, universiteiten en onderzoeksorganisaties om samen te werken;
- ▶ Maak via een gezamenlijke databank duidelijk wie zich bezighoudt met welke thema's;
- ▶ Zet meer in op de Centres of Expertises als platform om samenwerking tussen hogescholen, mkb en andere publieke kennisinstellingen te bevorderen;
- ▶ Zet meer in op *calls* waarin hogescholen, universiteiten en/of onderzoeksorganisaties gezamenlijk kunnen deelnemen aan projecten.